

SPRAWOZDANIA

Justyna Miko-Giedyk

ORCID: 0000-0002-3001-5735

III MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA „CAŁOŻYCIOWE UCZENIE SIĘ – MIĘDZY WOLNOŚCIĄ A PRZYMUSEM”, KIELCE, 11–12.06.2025 R.

W dniach 11–12 czerwca 2025 r. w Kielcach odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa zatytułowana „Całozyciowe uczenie się – między wolnością a przymusem”. Była to trzecia konferencja z cyklu „Całozyciowe uczenie się”, zorganizowana przez Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach pod przewodnictwem prof. dr hab. Agaty Chabior. Współorganizatorami tegorocznej Konferencji byli: Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza w Czerniowcach, Akademickie Towarzystwo Andragogiczne, Fundacja Tajemniczy Ogród. Prelegenci z 16 krajów, reprezentujący 71 ośrodków naukowych (37 krajowych i 34 zagraniczne), zaprezentowali łącznie ponad 150 referatów. Konferencja odbyła się w formule hybrydowej, umożliwiającej uczestnikom udział zarówno stacjonarny, jak i zdalny za pośrednictwem platformy Zoom.

Głównym celem konferencji było stworzenie platformy do wymiany wiedzy i doświadczeń naukowo-badawczych dotyczących całozyciowej gotowości człowieka do podejmowania kształcenia w różnych obszarach i na różnych etapach życia, z uwzględnieniem kontekstów indywidualnych, lokalnych, regionalnych, krajowych i uniwersalnych.

W ramach programu przewidziano:

- sesje plenarne oraz wystąpienia w sekcjach tematycznych (I–X), obejmujące zagadnienia od tradycji edukacyjnych i historii medycyny po kompetencje

przyszłości i sztuczną inteligencję (AI), z udziałem przedstawicieli uczelni polskich i zagranicznych;

- warsztaty praktyczne;
- wycieczkę z przewodnikiem – zwiedzanie Kielc;
- zwiedzanie Świętokrzyskiego Kampusu Laboratoryjnego Głównego Urzędu Miar;
- koncert Chóru FERMATA.

W trakcie konferencji odbyło się zebranie członków Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego (ATA).

W środę, 11 czerwca 2025 r., odbyła się uroczysta inauguracja konferencji. Obrady otworzyła dr hab. Agata Chabior, przewodnicząca Komitetu Naukowego, która serdecznie powitała wszystkich uczestników – zarówno zgromadzonych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, jak i łączących się zdalnie. W swoim wystąpieniu podkreśliła, że konferencja odbywa się w wyjątkowym momencie – „w cieniu i w świetle” ważnych rocznic, które kształtują „naszą pamięć historyczną i nadzieję na przyszłość”. Przypomniała o obchodach 1000. rocznicy koronacji pierwszego króla Polski, Bolesława Chrobrego, wskazując na symboliczne znaczenie tego wydarzenia dla kształtowania państwowości i tożsamości narodowej. Zwróciła uwagę, że rocznica ta podkreśla długotrwały proces umacniania pozycji Polski w kręgu kultur zachodnich oraz zobowiązania do pielęgnowania mądrości i niezależności.

Przewodnicząca Konferencji odniosła się również do jubileuszy o wymiarze lokalnym i międzynarodowym – wskazała na 55-lecie Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz na 150-lecie istnienia Uniwersytetu w Czerniowcach, podkreślając rolę uczelni jako instytucji budujących dialog między pokoleniami oraz mosty współpracy międzynarodowej.

W swoim przemówieniu poruszyła także kwestie współczesnych osiągnięć naukowo-technicznych, zwracając uwagę na postęp w obszarze technologii kwantowej i jego potencjalne implikacje dla edukacji i kształcenia w przyszłości. W konkluzji zaś postawiła pytania stanowiące oś debaty konferencyjnej: czy uczenie się przez całe życie jest wyrazem wolności, czy przymusem epoki; czy stanowi przede wszystkim szansę, czy obowiązek. Zwróciła szczególną uwagę na potrzebę refleksji nad przestrzenią „pomiędzy” – między wyborem a koniecznością – oraz na konieczność badania tych niezagospodarowanych, a jednocześnie istotnych obszarów. Wystąpienie zamknęła wezwaniem, aby konferencja stała się przestrzenią spotkania myśli, doświadczeń i inspiracji – między historią a przyszłością, między lokalnością a globalnością, między jednostką a wspólnotą.

Przewodnicząca Komitetu Naukowego wymieniła osoby i instytucje, które objęły patronatem konferencję.

Patronaty naukowe objęli:

- Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk – prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska,

- Polskie Towarzystwo Pedagogiczne – prof. dr hab. Piotr Kostyło (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego).

Patronaty honorowe objęli:

- Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego – dr inż. Marcin Kulasek,
- JM Rektor Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach – prof. dr hab. Beata Wojciechowska,
- Prezes Głównego Urzędu Miar – prof. dr hab. Jacek Semaniak,
- Wojewoda Świętokrzyski – Józef Bryk,
- Marszałek Województwa Świętokrzyskiego – Renata Janik,
- Prezydent Miasta Kielce – Agata Wojda.

Opiekę medialną sprawowały:

- „Echo Dnia”,
- Radio Kielce,
- TVP3 Kielce.

Po wystąpieniu Przewodniczącej głos zabrali i powitali uczestników: Prorektor ds. Nauki Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach prof. dr hab. Michał Arabski, Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii dr hab. Sławomir Koziej, prof. UJK, Rektor Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fedkowycza w Czerniowcach Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University prof. Ruslan Biloskurskiy, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego dr inż. Marcin Kulasek, Przewodnicząca KNP PAN prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, Przewodnicząca ATA dr hab. Hanna Solarczyk, prof. UMK, prof. Otylia Dandara z Państwowego Uniwersytetu Republiki Mołdawii w Kiszyniowie, Zastępca Prezydenta Kielc Tomasz Porębski oraz Dyrektor Instytutu Pedagogiki UJK dr hab. Ilona Żeber-Dzikowska. Wystąpienia te miały charakter powitalny i oficjalnie otworzyły część plenarną konferencji.

W pierwszym dniu konferencji odbyły się dwie sesje plenarne. Pierwszej sesji plenarnej przewodniczyli dr hab. Agata Chabior, prof. UJK, dr hab. Hanna Solarczyk, prof. UMK oraz dr hab. Agnieszka Stopińska-Pająk, prof. Akademii WSB. W jej ramach wystąpili m.in. prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu) z wykładem *Proaktywność jako strategia samoregulacji w doświadczaniu sukcesu w karierze* (wystąpienie zdalne); prof. dr hab. Elżbieta Dubas (Uniwersytet Łódzki) przedstawiająca referat *Wspomnienia jako biograficzne źródło w procesie całozyciowego uczenia się*; dr hab. Hanna Solarczyk, prof. UMK (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) omawiająca *Pomiar poczucia własnej skuteczności w uczeniu się dorosłych – od koncepcji do narzędzia*; dr hab. Zofia Szarota, prof. Akademii WSB (Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej) z referatem *Edukatorzy dorosłych w neoliberalnym społeczeństwie. Problem profesjonalizacji*; dr hab. Dorota Gierszewski (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) oraz dr hab. Artur Fabiś, prof. Akademii WSB (Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej), którzy zaprezentowali wspólny referat *Patriotyzm i globalne obywatelstwo w kontekście całozyciowego uczenia się* oraz

dr hab. Agnieszka Stopińska-Pająk, prof. Akademii WSB z wystąpieniem *Między wolnością a przymusem uczenia się macierzyństwa*.

Drugą sesję plenarną moderowały dr hab. Małgorzata Przanowska, prof. af. UBC (Uniwersytet Warszawski / University of British Columbia, Kanada), prof. Otilia Dandara oraz prof. Maria Oliynik. W ramach tej sesji głos zabrali m.in. dr hab. Małgorzata Przanowska, prof. af. UBC, z wykładem *Antynomie całościowego uczenia się na przykładzie retoryki wolności i przymusu, czyli o potrzebie filozofii niuanu we współczesnej edukacji dorosłych*; prof. Renata Bilbokaitė (Vilniaus Universiteto Šiaulių Akademijos, Litwa) z prezentacją *Teachers' proactivity in lifelong learning context: challenges and opportunities* (wystąpienie zdalne); prof. Özge Uysal Şahin (Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Turcja) z referatem *Lifelong Learning and Ecological Citizenship: New Perspectives on Quality of Life* (wystąpienie zdalne); zespół z Polytechnic University of Coimbra – prof. Sofia de Lurdes Rosas da Silva wraz z prof. Dina Isabel Mendes Soeiro i prof. Sílvią Maria da Cruz Parreiral – którzy przedstawili *The Transformative Power of Community Education: The Case of Educational Activities Promoted by a Municipality Engaging Older Adults* (wystąpienie zdalne); prof. Otilia Dandara (Moldova State University, Kiszyniów, Mołdawia) z referatem *Priorities and values of teachers in the Republic of Moldova* oraz prof. Comfort Ateh (Providence College, Providence, Rhode Island, USA) z wykładem *Engaging Teachers for Life-Long Learning: Case of Cultural Competence* (wystąpienie zdalne).

W tym dniu odbyły się również obrady stacjonarne w dziesięciu sekcjach tematycznych. W Sekcji I skoncentrowano się na historycznych i instytucjonalnych aspektach kształcenia zawodowego i opieki – omawiano tradycje kształcenia do pracy socjalnej, samokształcenie w perspektywie historycznej, rozwój kształcenia medycznego i geriatrycznego oraz wczesne inicjatywy aktywizujące seniorów. W Sekcji II dominowały tematy związane z przestrzeniami uczenia się dorosłych i dobrostanem – dyskutowano rolę „miejsc trzecich”, edukacji outdoorowej, lasoterapii, refleksji akademickiej oraz badawcze i praktyczne wyzwania związane z pracą z dorosłymi i nauczycielami w późnej dorosłości. Sekcja III poświęcona była inicjatywom projektowym i politykom edukacyjnym; skupiono się na międzynarodowych projektach rozwojowych, wpływie polityk UE na edukację dorosłych, kompetencjach przedsiębiorczych młodych dorosłych oraz wyzwaniach rynku pracy dla edukacji ustawicznej. W Sekcji IV poruszono szeroko rozumiane problemy uczenia się w późnym wieku – omawiano potrzeby i oczekiwania seniorów, przygotowanie do zmian związanych z wiekiem, opiekę gerontologiczną oraz kwestie relacji i jakości życia osób starszych. Sekcja V skupiła się na edukacji osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów oraz na technologii i etyce – dyskutowano kształcenie nieformalnych opiekunów, podejścia terapeutyczne i wspierające, rolę technologii asystujących oraz etyczne i praktyczne implikacje wykorzystania sztucznej inteligencji w edukacji. W Sekcji VI tematyka dotyczyła uczenia się biograficznego i nieformalnych przestrzeni rozwoju – rozważano

autokreację, uczenie się poprzez podróże i popkulturę, rodzinne konteksty biograficzne oraz doświadczenia edukacyjne prowadzące do odnajdywania własnego głosu. Sekcja VII podejmowała wyzwania związane z kontekstem społecznym i bezpieczeństwem – analizowano wpływ gospodarki 5.0, traumy i zagrożeń militarnych na procesy uczenia się, kwestie zdrowia psychicznego w sytuacjach konfliktu oraz dylematy wolności i przymusu w edukacji. W Sekcji VIII dyskusje dotyczyły pedagogicznych i wychowawczych praktyk oraz kompetencji przyszłości – rozważano kwestie wolności w edukacji, rolę sztuki i mentoringu w rozwoju zawodowym, rozwijanie kompetencji społecznych młodzieży oraz przykłady wdrożeń pedagogiki pozytywnej. Sekcję IX poświęcono problematyce całozyciowego uczenia się w praktyce, przygotowania nauczycieli do wyzwań klimatycznych, samokształcenia nauczycieli oraz relacji z dorosłymi uczestni(cz)kami aktywności edukacyjnej na przykładzie ZHP. W Sekcji X (anglojęzycznej, hybrydowej) dyskusje dotyczyły m.in. hybrydowej techniki rozwijania kompetencji deontologicznych u przyszłych lekarzy; programu rozwoju strategii produktywności aktywności studenckiej w globalnej sieci; wykorzystania cyfrowych sieci społecznościowych przez młode osoby w sytuacjach wykluczenia społecznego – w kontekście perspektyw autonomii i przejścia do dorosłości; oraz koncepcji „zrównoważonych początków” (*Balanced Beginnings*), rozumianej jako ocena gotowości szkolnej do wspierania aktywnego uczenia się przez całe życie w dynamicznej przyszłości.

Odbyły się także dwie sekcje zagraniczne prowadzone online i moderowane przez przedstawicieli Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fedkowycza w Czerniowcach; ich referaty podkreślały międzynarodowy wymiar wyzwań związanych z edukacją, opieką nad dziećmi oraz pedeutologią. Sekcja XI koncentrowała się na zagadnieniach dotyczących wyzwań edukacji włączającej, roli wczesnej edukacji jako fundamentu uczenia się przez całe życie, psychologicznej odporności i ryzyka wypalenia zawodowego wśród nauczycieli w warunkach wojny oraz znaczenia nieustannego doksztalcania dla praktyki medycznej i pedagogicznej. Sekcja XII poświęcona była przede wszystkim edukacji przedszkolnej i wsparciu rozwojowemu dzieci oraz przygotowaniu kadry nauczycielskiej: omawiano kształtowanie kompetencji przyszłości u przedszkolaków, zastosowania terapii sztuką i metod korekcyjnych w warunkach konfliktu, rozwój kompetencji innowacyjnych i metodycznych nauczycieli, a także zagadnienia związane z rozwojem zawodowym, wykorzystaniem platform opartych na AI oraz wpływem traumy i stresu na zdolność uczenia się.

Pierwszy dzień konferencji zwieńczył koncert chóru FERMATA pod dyrekcją dr hab. Ewy Robak, prof. UJK. Po zakończeniu koncertu odbyła się uroczysta kolacja, w trakcie której uczestnicy mieli możliwość kontynuacji dyskusji toczących się podczas obrad plenarnych i obrad w sekcjach.

W czwartek, drugiego dnia konferencji odbyła się sesja plenarna, warsztat oraz zwiedzanie Głównego Urzędu Miar.

Podczas sesji plenarnej, prowadzonej przez prof. dr hab. Sławomira Chrosta oraz dr hab. Agnieszkę Szplit prof. UJK, referenci poruszali szerokie zagadnienia związane z nowymi relacjami edukacyjnymi w przestrzeni miejskiej, profesjonalizacją nauczycieli w erze cyfrowej, wpływem sztucznej inteligencji na edukację i antropologię człowieka, problematyką kryzysów zawodowych oraz przygotowaniem nauczycieli do pracy z dziećmi w kontekście ekologicznym i wychowania przedszkolnego. Wystąpienia obejmowały także tematy związane z integracją technologii w nauczaniu, metodami „detoksu cyfrowego” w kształceniu przyszłych nauczycieli oraz problematykę wypalenia zawodowego – ze szczególnym uwzględnieniem kontekstu wojennego.

Po przerwie odbył się warsztat poświęcony zastosowaniu programu inteligentnakariera.pl w doradztwie zawodowym, poprzedzony prelekcją dr. Henryka Jarosiewicza na temat wykorzystania AI w diagnozie skłonności zawodowych i planowaniu kariery. Tego dnia uczestnicy mieli także okazję wziąć udział w zwiedzaniu Głównego Urzędu Miar, co stanowiło praktyczne dopełnienie programu konferencji.

Na zakończenie III Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Całozyciowe uczenie się – między wolnością a przymusem” dr hab. Agata Chabior, prof. UJK wyraziła głęboką wdzięczność wobec wszystkich, którzy przyczynili się do sukcesu wydarzenia – występujących, uczestników stacjonarnych i zdalnych, współorganizatorów, patronów oraz osób wspierających logistycznie i merytorycznie. Podkreśliła wielogłosowość i interdyscyplinarny charakter dyskusji, wskazując na praktyczne implikacje przedstawionych badań – od nowych modeli edukacyjnych po narzędzia wspierające rozwój kariery. Na koniec zachęciła do kontynuowania dialogu i współpracy międzynarodowej, zapowiadając chęć utrzymania platformy wymiany doświadczeń oraz przygotowania artykułów do czasopism naukowych, które umożliwią kontynuację dyskusji konferencyjnych.

Dane do korespondencji:

Justyna Miko-Giedyk

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

adres e-mail: justyna.miko-giedyk@ujk.edu.pl